

عنوان مقاله:

چیستی معقولات اولی و نقش خیال در آن ها از نظرگاه فارابی

محل انتشار:

دوفصلنامه حکمت سینوی (مشکوه النور)، دوره 26، شماره 67 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

زینب برخورداری - دانشیار گروه فلسفه و کلام اسلامی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

سیده ملیحه پورصالح امیری - دانشجوی دکتری فلسفه و کلام اسلامی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

در پژوهش حاضر، به چگونگی شکل گیری معقولات اولی و نقش خیال در آن ها ازمنظر فارابی پرداخته ایم. معقولات اولای عامل، اولین مرتبه فعلیت بخشی به عقل بالقوه، حدوث اختیار و تولد حیات خاص انسانی، و نخستین پله صعود به مراتب فراتر ادراکی- فعلی هستند. فرایند حدوث معقولات اولی، منوط به حدوث قوای ادراکی حاسه و متخیل و ناطقه، گذار از معارف هریک از این قوا و فعلیت جزء نزوعی تابع معارف آن هاست. تاثیرات متقابل سوابق مرتبت حسی- خیالی بر حصول معارف اولی و حدوث اختیار، و به صورت متقابل، حصول معارف اولی بر مراتب بعدی معرفتی، شان دهنده مراتب تشکیکی اختیار، عقل بالفعل و نقش تعیین بخشی اختیار در مرتبت معرفتی هریک از انسان هاست. قائل شدن فارابی به اصناف معقولات اولی، تقدم دیدگاه او در گسترش دادن مبادی اولای علوم و مبنای تعدیل یافته را نشان می دهد. خیال در ابعاد مختلف از شکل گیری معقولات اولی، نقش دارد و به عنوان مخزن مشاهدات حدوث تجربه در مرتبت ثانوی اراده در حدوث معقولات اولی (اراده ثالث)، پذیرشگر معقولات اولی، و محاکات کننده کلیات و جزئیات افاضات عقل فعال است؛ همچنین ساختار معرفت شناختی انسان به علت ناتوانی او در معرفت یافتن به کنه اشیا ناشی از ملابست با هیولی و لوازم آن، ساختار حسی- خیالی و به تبع آن، تعلیم انسان ها نیز از نوع تخیلی خواهد بود.

کلمات کلیدی:

معقولات اولی، خیال، اختیار، تجربه، عقل بالفعل، عقل فعال

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1662975>

